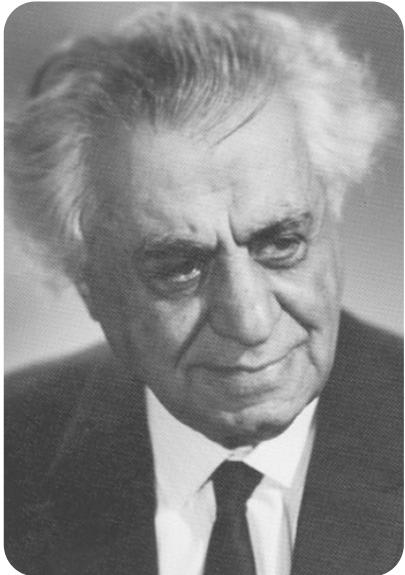




საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

გაქარია აგულეცი



გ. აგულეცი

გაქარია აგულეცი (26. IX. 1630-1691), სომეხი ვაჭარი და მემატიანე. ზედნოდება „აგულეცი“ მიიღო მშობლიურ სოფელ აგულისიდან. 17 წლის ასაკიდან ჩაება სავაჭრო საქმიანობაში, რის წყალობითაც მოიარა ამიერკავკასია, ირანი, ოსმალეთი და დას. ევროპის ქვეყნები. ნანახი და განცდილი აღნერა თავის „დღიურში“, რ-იც დღეისათვის ცნობილი მისი ერთადერთი ნაწარმოებია. „დღიური“ დაწერილია ქრონოლ. თანმიმდევრობით, 1647 დაწყებული - 1691 ჩათვლით. აზისა და ევროპის ქვეყნებში მისი თანადროული მნიშვნელოვანი მოვლენებისა და კერძო ამბების გადმოცემისას საინტერესო ცნობებს გვაწვდის საქართველოს პოლიტ., სოც. და ეკონ. ცხოვრების ცალკეული ფაქტების შესახებ. ეს ცნობები ავსებენ, ბოგჯერ კი აზუსტებენ XVII ს. საქართველოს ისტ. ცნობილ მოვლენებს.

ქართ. ისტ. წყაროებისგან განსხვავებით, გ. ა. ვახტანგ V-ის ხოშკარში გარდაცვალების თარიღად ასახელებს 1676. მასთან პირველად ვხვდებით ვახტანგ V-ის მოწამვლის ცნობას. ბოგიერთი ახ. დეტალით ავსებს ჩვენს ცოდნას ვახტანგ V-ის სიკვდილის შემდეგ საქართველოში შექმნილ პოლიტ. სიტუაციაზეც. საყურადღებოა მისი ცნობა დას. საქართველოში ოსმალთა სამხ. ექსპედიციაზე არჩილ II-ის წინააღმდეგ. მნიშვნელოვანია, აგრეთვე, გ. ა-ის ცნობები სომხეთში მოღვაწე, შაჰის სამსახურში მყოფი ქართვ. ეროვნების მსხვილ და საშუალო მოხელეებზე [მაგ., ერევნის სახანოს ქართვ. მმართველი გალ-ხანი (1679-85), ცნოს ბატონი ფარსადან-ბეგი და სხვ.], თბილ. გარაფხანაზე, 1651 წ. 11 აგვისტოს დიდი წყალდიდობის შესახებ თბილისში და სხვ.

տեք.: քղուրո, ճան. 2-3. մշ. Սոմեցորոցան տարգմնա, Շեսազալո და Շենովնեბո დაუրთო լլ.
დავლուանութեմ, տბ., 1979.

Հաջորդ.: Թ յ լ ո յ լ ս յ ո ւ - ծ յ օ լ ո լ ., մշեցո Սոմեցորո լութերական ուժուան, տեք.,
1941; Ա բ ե ց յ ա ն Մ., Իстория древнеармянской литературы, Ер., 1975.

Ճ. ԺԱՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆ
